Обраћање високог представника Валентина Инцка у поводу 25. годишњице сребреничког геноцида (дужа верзија)

Поштоване мајке, поштовани преживјели, поштоване породице жртава Сребренице!

Данас, као и сваки дан и сваке године, сјећамо се Сребренице, али сјећамо се и једног од најстаријих људских права – права на достојанствен укоп. По мом мишљењу, човјечанство је почело тек са првим укопима људи. У складу са тим, још од древних времена много пута су описани укопи и спокој након укопа. Такво је и Софоклово дјело Антигона. У античкој Грчкој, као и у свакој култури, једна од најтежих казни била је не допустити освештење и укоп тијела у складу са вјерским правилима.

Па ипак, двије хиљаде година касније, свједоци смо да бројне жртве сребреничког геноцида још нису нашле смирај, као ни жртве широм земље, јер убице крију мјеста масовних гробница и тако спречавају достојанствене укопе.

Нажалост, ствари су још горе.

Неки покушавају да прекрајају историју, други релативизују злочине. Али што је најгоре, неки поричу да се геноцид уопште десио и чак величају осуђене ратне злочинце. Као што је судија Ађиус једном рекао, порицање геноцида и његово величање представљају коначну фазу геноцида.

У 21. вијеку једноставно је неприхватљиво да се студентски дом, гдје се образују будућа покољења, назове по осуђеном ратном злочинцу. Апелујем на политичара који је поставио спомен-плочу да је и уклони, као знак жаљења. Такође апелујем на све политичаре да уложе још један, озбиљан напор да се

усвоји закон о забрани негирања геноцида.

Догађаји који су се 1995. одиграли у и око Сребренице детаљно су документовани и истражени. Домаћи и међународни судови утврдили су да је почињен геноцид. Неколико истакнутих европских политичара, између осталих и покојни министар спољних послова Њемачке, Клаус Кинкел, признали су суодговорност међународне заједнице за Сребреницу.

Нико од њих није оптужио ниједан народ, јер нема лоших народа, има само лоших особа. Све те изјаве дате су у духу помирења.

А нико није учинио више да се истина пронесе свијетом од херојских Мајки Сребренице. Оне заслужују наше дивљење и поштовање. Дивимо се и подржавамо њихову борбу за истину и правду.

Једна од њих била је покојна Хатиџа Мехмедовић, која је изгубила два сина, мужа, брата и још 37 чланова породице. Она је говорила о Сребреници као о могућем мјесту опроста, јер, према њеним ријечима, "човјечанство побјеђује кроз опрост!"

Такође је говорила: "Само да од оних, који су учествовали у геноциду, чујем да им је жао што су то учинили. Или бар да видим на њиховом лицу, у оку, да се кају, у мом би срцу било лакше, нашло би мира." Без опроста она није видјела будућност за будућа покољења. Зато је позивала и оне који су учествовали у геноциду, своје комшије и друге саучеснике, да посјете меморијални комплекс код Сребренице. Говорила је: "Морамо да живимо са њима!" Како мудро и визионарски!

Зато ће Сребреница увијек бити планетарно мјесто сјећања, мјесто гдје говоримо "никада више". Заборавити жртве на неки начин би било као да су убијене по други пут. Истовремено, Сребреница би такође могла да постане мјесто које говори о снази опроста, мјесто које показује да цијело човјечанство побјеђује кроз праштање!

Апелујем на политичаре да закопају сјекире, да пронађу мудрост

и храброст да поведу грађане БиХ на путу ка помирењу. Предсједништво би могло да почне тако што ће симболично да посјети три мјеста страдања или заједничка мјеста помирења, као што то раде Нијемци и Французи. Зашто не? Након 25 година, вријеме је да се крене напријед, да се прошлост остави историчарима да се њоме баве са поштовањем, те да се окренемо садашњости и будућности.

Грађани Босне и Херцеговине траже и заслужују мирну, стабилну и просперитетну земљу, у којој се разлике толеришу, у којој влада љубав и у којој нема подјела. То желим грађанима!

А мртвима желим вјечни покој!